

Тема уроку. Спільнокореневі слова. Корінь слова.

Мета уроку. Сприяти усвідомленню учнями поняття про спільнокореневі слова на основі дослідження спорідненості слів; вчити визначати корінь у ряді спільнокореневих слів; розвивати у дітей мовне чуття, культуру письма, вміння працювати у групі та парі; виховувати повагу до звичаїв та традицій українського народу.

Обладнання: Проектор, ноутбук, підручник, робочі зошити, картки, мікрофон.

Тип уроку: Закріплення знань.

Хід уроку

I Етап організації

Діти стоять у колі

Вітаю вас на уроці української мови.

Пісня «Добрий день»

«Добрий день» скажи і просто усміхнись
«Добрий день» скажи і просто усміхнись
«Добрий день» скажи мені
«Добрий день» скажу тобі
Посміхнеться сонце нашій дітворі.

Всім навколо нас ми скажемо «Привіт»
Всім навколо нас ми скажемо «Привіт»
Посміхнешся ти мені, посміхнуся я тобі
Хай ясніше сяє сонце угорі.
Посміхнешся ти мені, посміхнуся я тобі
Хай ясніше сяє сонце угорі.

II Етап мотивації

1. Над якою темою ми працювали на попередньому уроці?(Будова слова)
2. «Розумний м'яч»
Продовжіть фразу...
Що таке текст?Зв'язані за змістом речення)
З яких частин складається текст?(Зачин, основна частина, кінцівка)
Слова, близькі за значенням..(синоніми)
Дібрати синонім до слова –бігти:(мчати, летіти, нестися)
Слова, протилежні за значенням (антоніми)
Дібрати антонім до слова –сидіти:(стояти)
Як правильно?Жити в Україні чи на Україні?
(в Україні).
Закінчення – це ... (змінна звукова частина змінюваного слова)

Щоб знайти закінчення , треба - ... (змінити слово (за допомогою закінчень утворюються різні форми того самого слова) : *гора, гори, горою*

Закінчення служить ... (для зв'язку слів у реченні.)

Основа – це ... (Частина слова, яка слугує для творення нових слів.)

Основа може складатись

(з кореня і суфікса;

з префікса кореня;

з префікса ,кореня і суфікса.)

Корінь слова?-(Головна частина слова спільна для всіх споріднених слів)

Як знайти корінь слова?(шляхом добирання споріднених слів)

Дякую,отже..

Сьогодні на уроці ми закріпимо знання з теми «Споріднені слова.Корінь слова»

Дякую,запрошую вас зайняти свої місця.

3.Давайте спробуємо сформувати мету уроку за допомогою опорних слів:

-навчитися(розрізняти спільнокореневі слова та виділяти корінь слова);

-формувати(уміння співставляти спільнокореневі слова та форми того самого слова)

-розвивати(мовне чуття,навички каліграфічного письма,,вміння працювати в групах,та парах)

III Етап проектування

Пропоную ознайомитись із завданнями,які на вас чекають:

Сьогодні на уроці на вас чекає: _____ (на дошці малюнки)

1. Лінгвістичне повідомлення
2. Каліграфічна хвилинка
3. Словниковий диктант
4. *Шарада «Відгадай слово»*
5. Робота в групах з лепбуком(дерево)
6. *Музична фізкультхвилинка*
7. Колективна робота
8. Хвилинка «Говори правильно»
9. Слайд-мапа про мову
- 10.Гра «Так – ні»
- 11.Рефлексія
- 12.Мікрофон

*На уроці підсумковим дружно, плідно працювати, щоб на всі питання з теми відповіді повні дати

IV Етап організації виконання плану

А зараз я запрошую до слова Іонас Надію,яка зробить

- 1.Лінгвістичне повідомлення (скрайбінг про будову слова)
(виступ учениці)

-Доброго дня,вам, шановні!Зараз до вашої уваги лінгвістичне повідомлення про будову слова.

Префікс-стоїть перед коренем,служить для творення нових слів.

Ліс-праліс

Корінь-спільна частина споріднених слів,несе в собі основне значення слова.Щоб знайти корінь,слід збирати споріднені слова.

Квітка-квітнути-квіточка-квітковий

Суфікс-стоїть після кореня.Служить для утворення нових слів.

Ліс-лісок

Закінчення-змінна частина слова.Служить для зв'язку слів.Щоб знайти закінчення,слід змінювати слово.

Квітка-квітки,квітку,квіткою

Вчитель:-Дякую,це була чудова робота,до якої ти творчо підійшла

2.Каліграфічна хвилинка.(Анімовані букви)

Раз, два, три, чотири, п'ять —

Починаємо писать.

Ручку вправо поверніть,

Зошит гарно покладіть

І рівненько все пишіть.

Ич

ра Ук іна

Яке слово ми можемо скласти із з'єднань? Україна

Скільки букв у цьому слові?(7)

Скільки звуків у цьому слові?(8)

Чому звуків більше ніж букв?

Скільки складів?(3)

- Чому слово Україна пишеться з великої літери?
- До якої частини мови належить?(іменник)
- Складіть речення з цим словом,визначте підмет і присудок.

Словниковий диктант

- Яка мова є державною в Україні?
- Як називають чоловіків які живуть в Україні?
- Як називають жінок які живуть в Україні?
- Як можна назвати ці слова одним словом?
- Визначте корінь слова у цих словах(україн)

Взаємоперевірка (на слайді)

Робота в групах СЛАЙД

(Правила роботи в групах з фото)

Шарада «Відгадай слово»

СЛАЙД

1. Слово відповідає на питання що? Знайти спільнокореневе слово до слова-каштановий. (каштан)

Слайд-перевірка

2. Слово відповідає на питання що? Спільнокореневе слово до нього – вербовий. (верба)

Слайд-перевірка

3. Слово відповідає на питання – що? Спільнокореневе слово до нього – тополиний. (тополя)

Слайд-перевірка

4. Слово відповідає на питання – що? Спільнокореневе слово до нього – дубовий. (дуб)

Слайд-перевірка

5. Слово відповідає на питання – що? Спільнокореневе слово до нього – липовий. (липа)

Слайд-перевірка

В записаних парах слів позначити корінь.

Каштановий-каштан, вербовий-верба тополиний-тополя, дубовий-дуб, липовий-липа.

Малюнки:

-каштан

-дуб

-верба

-тополя

-липа

-мальви

Запитання:

Що це за рослини? (Це символи України)

Що їх об'єднує (вони ростуть на шкільному подвір'ї)

А яке слово зайве? Чому? (мальви, це-квіти)

**Тепер пропоную попрацювати в групах з лепбуками.
Завдання для 1 групи**

“ Виростити “ на “чарівному дереві” слова з коренем - мов -

(мова,мовити,розмова,мовник,промова,мовлення,)

Завдання для 2 групи

-” Виростити “ на “ чарівному дереві “ слова з коренем- сад-.

(сади,садовий,садівник,посадити,посадка,садочок)

Завдання для 3 групи

-” Виростити “ на “ чарівному дереві “ слова з коренем - ліс-.

(ліси, лісовий, лісник, полісся, лісний, перелісок)

Завдання для 4 групи

-” Виростити “ на “ чарівному дереві “ слова з коренем- вод

(вода, водяний, проводити, підводний, водичка, водянистий)

На виконання завдання ви маєте 3 хвилини.

Презентація роботи в групах

Ви добре впоралися з завданням.

Фізкультхвилинка музична

А зараз ,увага на екран.Пропоную утворити словосполучення з поданих слів

СЛАЙД

Батько	порада
Батьківська	рідна
Батьківщина	мудрий

- Які, на вашу думку, з них є спільнокореневими (спорідненими)?
- Чому?Тому,що мають спільну частину- корінь.
- **Записати словосполучення,визначте корінь у спільнокореневих словах.**

А зараз,запрошую до слова Мацюху Кирила на хвилинку «Говори правильно»
Мовознавець:Батьківщина чи Батьківщина,як правильно?

В учня 2 картки зі словами:

Батьківщина-Вітчизна; Рідний край; місце народження.

Батьківщина- Спадщина від батьків, спадковий маєток.

Отже, Батьківщина-Вітчизна,

Батьківщина- Спадщина

Вивіщує на дошку ці слова-пояснення.

СЛАЙД -МАПА (про мову)

Яка ж у нас мова? Діти, спробуємо дібрати слова про нашу рідну мову

Барвиста, веселкова, гомінлива, дзвінкоголоса, щебетлива, жартівлива, сонцесяйна, світанкова, вишукана, прадавня, грайлива, неповторна).

А тепер, з одним із прикметників складіть речення і визначте в них корінь.

1 група складає речення зі словом –ГОМІНЛИВА (Яка чудова, українська, гомінлива, мова!)- корінь гомін

2 група складає речення зі словом-ПРАДАВНЯ(Учитель розказував, що наша мова прадавня)-корінь –давн.

3 група складає речення зі словом-жартівлива(Жартівливою мовою батько розповідав про шкільні роки)-корінь жарт

4 група складає речення зі словом-НЕПОВТОРНА(Ми знаємо, що наша мова неповторна)- корінь -повтор

Утворити речення записати на листочок.

Робота в групах з лепбуком

1 група-

2 група -

3 група-

4 група -

Гра "Так - ні".

— Зіграти хочеться мені (*долоньками в інтернеті*)

Із вами, друзі,

В "Так" чи "Ні".

Я вам питання задаю.

Готуйте ж відповідь свою.

(Учні за допомогою сигнальних карток показують відповідь: зелений — "так", червоний — "ні").

—Спільна частина споріднених слів називається коренем.(Так).

—Спільнокореневі слова мають спільний корінь. (Так).

—Слова малина, малиновий, малинка, мальва — споріднені. (Ні).

—Слова мак і макарони — не спільнокореневі. (Так).

—Слова весна, весняний, весело, веснянка - спільнокореневі. (Ні).

СЛАЙД

Рефлексія.

—Ось і закінчується наш урок. Пригадайте, про що ви дізналися на уроці?

МІКРОФОН

- Які слова називають спільнокореневими?

- Як визначити корінь слова?

—Яке завдання було найцікавішим?

—Яке завдання для вас виявилось складним?

-Що ви дізнались такого, чому ви можете навчити інших дітей?(добирати спільнокореневі слова;

-складати речення)

-Що вам сподобалось найбільше?

-Що вдалося зробити?

-При виконанні якого завдання виникли труднощі?

Збіг урок наш, як коротка мить.

Дуже швидко час біжить.

Та попереду у нас багато кроків,

Безліч веселих і серйозних уроків...

Підсумок уроку.

Вірш Ольги Софієнко

... Над всі багатства і припливи мод

Шануймо мову серцем і вустами,

Народ без мови – це вже не народ,

Без мови всі б ми сиротами стали.

Ідуть гріхи за нами і борги

Від них зреклися – не шукаймо броду.

Шануймо мову на усі боги,

Якщо ми хочемо зватися народом.

СЛАЙД

Ми пограєм, поспіваєм залюбки

Ми пограєм, поспіваєм залюбки.

Вже настав перерви час, дуже весело у нас

Обіцяємо старатись повсякчас.

Вже настав перерви час, дуже весело у нас

Обіцяємо старатись повсякчас

